

Riktlinje för HPV-vaccination till och med 26 års ålder

Syfte

Syftet med riktlinjen är att ange rekommendationer för HPV-vaccination till personer upp till och med 26 års ålder. Riktlinjen omfattar rekommenderade målgrupper, val av vaccin, dosering och intervall samt ordination, dokumentation och hantering av biverkningar. Ökad vaccintäckning förväntas på sikt minska risken för HPV-orsakade cancersjukdomar hos både kvinnor och män. HPV-vaccination ersätter inte screening för livmoderhalscancer. Även om man är vaccinerad bör man fortsätta gå på de regelbundna kontroller som erbjuds.

Berörd verksamhet

Primärvården och infektionskliniken.

Målgrupp för vaccination

För att minska förekomsten av HPV-orsakad cancer rekommenderar Smittskyddsläkaren i Kalmar län i enighet med Folkhälsomyndigheten HPV-vaccination till:

- **alla vuxna till och med 26 års ålder**
- **pojkar födda 2008 och tidigare.**

Barn erbjuds sedan tidigare HPV-vaccination inom det allmänna barnvaccinationsprogrammet som omfattar flickor födda 1999 och senare samt pojkar födda 2009 och senare. För dessa gäller Folkhälsomyndighetens föreskrifter (HSLF-FS 2016:51) om vaccination av barn. Denna riktlinje fokuserar på de grupper som inte omfattas av barnvaccinationsprogrammet.

Pojkar födda före 2009 har inte tidigare erbjudits vaccination och ska därför vaccineras nu. Ovaccinerade flickor erbjuds också vaccination. De tidigare vaccinerna (Cervarix, Gardasil) bedöms ha likvärdig skyddseffekt som Gardasil 9 mot de två HPV-typer som orsakar flest cancerfall.

De som erhållit sin första HPV-vaccination inom projektet Utrota livmoderhalscancer (gratissprutan) följs upp enligt särskild rutin. För att säkerställa att flicka/kvinna som önskar vaccination inte ingår i projektet, se efter i MittVaccin (samtycke krävs) om Gardasil 9 är givet av KK eller MHV.

Särskilda rekommendationer för vissa grupper

Vissa grupper har en högre risk för HPV-orsakad cancer. Det är därför särskilt viktigt att nå personer upp till och med 26 års ålder i följande grupper:

- **män som har sex med män**
- **transpersoner**
- **personer som lever med hiv.**

HPV-vaccination rekommenderas till personer som lever med hiv oavsett CD4-nivå, virusnivå eller pågående hiv-behandling.

Vaccination av personer 27 år och äldre

Personer som är 27 år och äldre har i många fall en begränsad nytta av HPV-vaccination, men det kan övervägas i enskilda fall efter en individuell bedömning. Eftersom det faller utanför rekommendation bekostas vaccination av den enskilde.

Val av vaccin, antal doser och intervall

De HPV-vacciner som är godkända i Sverige ger ett gott skydd mot de två HPV-typer (16 och 18) som orsakar flest cancerfall. Vaccinerna bedöms ha likvärdig skyddseffekt mot dessa typer. Om en vaccinationsserie har påbörjats med ett HPV-vaccin kan den vid behov fortsättas med ett annat. För närvarande används Gardasil 9.

Två doser rekommenderas till de flesta

Vaccinet rekommenderas i två doser med minst sex månaders intervall till personer 15–26 år utan nedsatt immunförsvar. Ett längre intervall, exempelvis 12 månader, kan med fördel användas. Även längre intervall kan övervägas om det underlättar genomförandet av vaccinationsserien.

Vissa grupper rekommenderas tre doser

Personer som lever med hiv eller har nedsatt immunförsvar ska alltid vaccineras med tre doser HPV-vaccin, oavsett ålder vid start av vaccinationsserien.

Ordination och dokumentation

Ordination och dokumentation av vaccin sker enligt [Läkemedelshantering - Intranät Region Kalmar län](#). Distriktssköterska och barnsjuksköterska har ordinationsrätt för de som omfattas av det nationella programmet, men inte för grupperna som inkluderas i den utvidgade rekommendationen. För dessa krävs läkarordination. En hälsodeklaration ska fyllas i innan vaccination.

Bestämmelser om vilken utbildning en sjuksköterska ska ha genomgått för att vara behörig att ordinera läkemedel för vaccination finns i:

- *Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:43) om behörighet för sjuksköterskor att förskriva och ordinera läkemedel* [HSLF-FS 2018-43 \(socialstyrelsen.se\)](#)

Ordination enligt generellt direktiv

Sjuksköterskor utan egen ordinationsrätt kan vaccinera utifrån individuell läkarordination, eller utifrån ordination enligt generellt direktiv fastställt av respektive verksamhetschef och/eller MLA. Varje vårdenhets fastställda generella direktiv återfinns i lista i Cosmics läkemedelsmodul. Det generella direktivet utgör ordinationen. Observera att vacciner inte ska administreras i läkemedelslistan i Cosmic som de övriga läkemedlen i listan, utan i stället i MittVaccin. De generella direktiven omfattar vaccination enligt Folkhälsomyndighetens vid

var tid gällande rekommendationer. För personer som inte omfattas av dessa krävs individuell läkarordination.

Dokumentation av utförd vaccination

Alla givna vaccindoser ska registreras i MittVaccin. Se manualer och e-learning på [Mittvaccin - Vårdgivare Region Kalmar län](#)

Överkänslighetsreaktioner

Vid vaccination krävs att det finns dels resurser för att förebygga överkänslighetsreaktioner, dels en beredskap för att behandla överkänslighetsreaktioner, se SOSFS 1999:26.

- *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1999:26) om att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner* (senast ändrad genom SOSFS 2009:16), [Föreskrifter och allmänna råd \(HSLF-FS och SOSFS\) - Socialstyrelsen](#)

Läkemedelskommittén har tagit fram två stöddokument för behandling av kraftig reaktion vid läkemedelsadministrering:

- [Anafylaxi flödesschema](#)
- [Flödesschema förenklad anafylaxibehandling \(ej möjlighet att sätta PVK, nebulisera, ge syrgas\)](#)

Biverkningsrapportering

Enligt Läkemedelsverket ska den som bedriver verksamhet inom hälso- och sjukvården snarast rapportera samtliga allvarliga biverkningar, samtliga oförutsedda biverkningar samt vaccinsvikt (utebliven effekt). Aktuella vacciner omfattas dessutom av utökad övervakning, vilket innebär att kravet på rapportering skärps ytterligare. Mer information om rapporteringen finns på Läkemedelsverkets webbplats.

- *Läkemedelsverkets biverkningsrapportering för hälso- och sjukvårdspersonal* www.lakemedelsverket.se/malgrupp/Halso---sjukvard/Rapportera-biverkningar/

Den vaccinerade, eller någon närstående, har också möjlighet att rapportera biverkningar direkt till Läkemedelsverket, antingen via en e-tjänst på Läkemedelsverkets webbplats eller via en blankett.

- *Läkemedelsverkets biverkningsrapportering för patient/konsument* [Rapportera misstänkta biverkningar, oönskade effekter, tillbud och olyckor | Läkemedelsverket \(lakemedelsverket.se\)](#)

Var sker vaccination

Elevhälsan har ansvar för att vaccinera alla flickor, samt pojkar födda 2009 eller senare. Elev som av någon anledning missat vaccinationen i årskurs 5 erbjuds vaccination så länge de har

tillgång till skolhälsovård, dvs i grundskola eller gymnasieskola. Därefter hänvisas patienten till sin hälsocentral, vilket även gäller pojkar födda 2008 eller tidigare.

Kostnad

Vaccination mot humant papillomvirus (HPV) är avgiftsfri för alla upp till 27 år från 1 januari 2026 i Region Kalmar län. Ersättning utgår till hälsocentralerna enligt hälsovalsavtalet och inkluderar både stickersättning och vaccinkostnad.

Relaterade dokument

[Rekommendationer om vaccination mot humant papillomvirus \(HPV\) —
Folkhälsomyndigheten](#)

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2026-03-18	Upprättande av dokument	Arsène Nzobandora, Lisa Labbé Sandelin, Mathias Landerdahl